

Leerkrachthandleiding
M4
Fictie/Prentenboek op rijm

Les 1 - 5: 'Stap maar op mijn bezemsteel'

Inhoudsopgave

Overzicht 'Stap maar op mijn bezemsteel'	4
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5.....	5
Les 1.....	6
Les 2.....	10
Les 3.....	14
Les 4.....	16
Les 5.....	18
Antwoorden bij de picto's	21
Antwoorden kopieerbladen	23
Antwoorden toets	25
Kopieerbladen	27

Overzicht 'Stap maar op mijn bezemsteel'

Les	1-5
Bladzijden	4 t/m 25
Woordenschat	pientere de manieren fleurigs geen bezwaar angstvallig zij buitelde gitzwart het moeras briesend
Facultatief: Technisch lezen op woordniveau	Woordcategorie: Tweelettergrepige woorden met -aai, -oei, -ooi. Vloeiend lezen: Lezen zonder fouten en haperingen en mooi op toon.
Schrijfoopdrachten	Formulieren: Leerlingen schrijven een recept voor een toverspreuk.
Toetsopdrachten	Begrijpend lezen: 3 meerkeuze, 1 open Woordenschat: 4 meerkeuze, 1 open

Toets: Op de vierde dag wordt de toets afgenomen. De toets kent twee onderdelen: begrijpend lezen en woordenschat. De leerlingen maken de toets individueel en de toets wordt daarna gelijk nabesproken. Als meerdere leerlingen het verkeerde antwoord gekozen hebben, is het van belang om de denkstappen nog eens hardop voor te doen en in de week erna extra aandacht aan te besteden via modeling.

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5

'Stap maar op mijn bezemsteel' - Julia Donaldson

Een klunzige heks zoekt met haar pientere poes op een bezemsteel door de nacht als plotseling haar hoed afwaait. Maar dat niet alleen: ze verliest ook nog haar strikje en haar toverstaf! Gelukkig zijn er genoeg dieren in de buurt om haar te helpen. 'Stap maar op mijn bezemsteel', zegt de dankbare heks tegen de hond, de kraai en de kikker. Maar vijf is te veel voor één bezemsteel.

De lesdoelen van les 1-5:

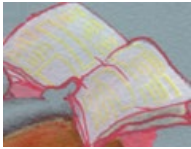
'Stap maar op mijn bezemsteel' - Julia Donaldson Blz. 4 t/m 25	
Technisch en vloeiend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen en mooi op toon. - De leerlingen zetten de spiekbrieven en het plakken van de memo's in om achter de betekenis van de woorden te komen.
Opdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen verbreden en verdiepen hun woordkennis. - De leerlingen hanteren strategieën voor het afleiden van woordbetekenissen en het onthouden van woorden. - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze woorden verduidelijken a.d.h.v. afbeeldingen.
Begrijpend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van de titel en plaatjes. - De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten met behulp van de picto's. - De leerlingen kunnen informatie uit de tekst in eigen woorden weergeven.
Woordcategorie: (facultatief)	- De leerlingen kunnen tweelettergrepige woorden met -aai, -oei, -ooi correct en vloeiend lezen.
Schrijven:	- De leerlingen kunnen een recept schrijven voor een toverspreuk.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 1-5)

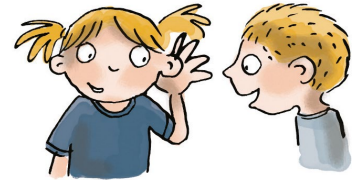
- Leg de teambakjes met de nieuwe teamlijsten klaar (les 1).
- Zet het digibordschema* klaar (les 1-5).
- Hang de woordmuur op (les 1).
- Leg het kopieerblad woordenschat* klaar. (les 3)
- Leg voor elke leerling een ABCD met wasknijper klaar (les 4).
- Leg het kopieerblad schrijfofdracht* klaar (les 5).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
1.	pientere	4	<i>Heel erg slim.</i>
1.	de manieren	6	<i>Beschaafde omgangsvormen, fatsoenlijk, net taalgebruik.</i>
1.	fleurigs	8	<i>Gekleurd.</i>
2.	geen bezwaar	10	<i>Goedkeuren, goedvinden.</i>
2.	angstvallig	12	<i>Bang zijn dat er iets mis kan gaan.</i>
2.	zij/hij buitelde	12	<i>Over de kop rollen.</i>
3.	gitzwart	13	<i>Zo zwart als git (delfstof).</i>
3.	het moeras	16	<i>Drassig, modderig land, waar je in wegzakt.</i>
3.	briesend	18	<i>Snuivend.</i>

Les 1

- Samenwerk vaardigheid:**
- Actief luisteren.
- Lesdoel:**
- De leerlingen weten wat een prentenboek is.
 - De leerlingen kunnen woorden verhelderen en hun maatje/team helpen door het geven van tips.
 - De leerlingen kunnen samenvatten wat ze hebben gelezen.
- Materialen:**
- Stap maar op mijn bezemsteel, blz. 4 t/m 8
 - werkschrift, woorden van de week, klaaropdracht les 1
 - woordmuur
 - Brain Game nr. 1

TERUGBLIK/ VOORUITBLIK/ SAMENWERKVAARDIGHEID: 'LUISTER ACTIEF'

- tip** Voordat u begint met de introductie van het nieuwe boek, blik dan eerst terug op het voorgaande boek.
- DDU** 1. **Terugblik.** "In de vorige les hebben we het boek uitgelezen. Dit was een ... boek. Wie kan in het kort vertellen waar dit boek over ging?" **DDU.**
2. **Vooruitblik.** "Deze week lezen we in een heel ander boek. Net als altijd gaan we lezen en memo's plakken. We gaan samen de betekenis van woorden vinden en antwoorden geven met mooie, complete zinnen. Maar eerst gaan we een spel spelen en dat spel heeft te maken met de samenwerkvaardigheid van deze week, namelijk 'luister actief' (of kies een vaardigheid die op dit moment beter bij de groep past). " **Brain Game nr. 1: 'Let op het gebaar'.**
- tip**
- tijd** 10 minuten
- ///** Waardeer elk team dat tijdens het spel actief heeft geluisterd met 10 punten en laat de schrijver van de dag dat noteren op teamlijst. Vier het goede resultaat ook met een yell.

VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen weten wat een prentenboek is.

1. **Opdracht.** "Vandaag beginnen we aan het boek 'Stap maar op mijn bezemsteel' geschreven door Julia Donaldson. Kijk eens goed naar dit boek, denk je dat dit een leesboek is met tekst en soms een plaatje, of denk je dat dit een boek is met minder tekst en veel plaatjes? Weet je misschien ook hoe we een boek met veel plaatjes en weinig tekst noemen?" **Geef tijd voor nadenken en voor het bespreken van het antwoord.** "Dit is inderdaad een prentenboek, een boek met veel plaatjes en wat minder tekst. Op de achterkant van een boek staat vaak al een klein beetje waar het verhaal over gaat. Ik zal dat aan jullie voorlezen." **Lees de achterkant van het boek voor.** "Een verhaal over een vliegende heks! Dat klinkt als een mooi fantasieverhaal. Als we het verhaal straks gaan lezen komen we erachter wat voor avonturen de heks allemaal beleeft."
- DDU**
- ///**

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de eerste drie woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

- "Vandaag hebben we nieuwe woorden van de week. Deze woorden staan op de bladzijden die we deze week gaan lezen."
1. **Lees alle woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.**
2. **De leerlingen schrijven de woorden in het werkschrift op.**
- klaar** werkschrift, klaaropdracht les 1/woordbon (facultatief)
3. **Woordmuur.** "Vandaag gaan we kijken wat we van de eerste drie woorden weten. Het eerste woord is 'pientere'. Als ik het woord lees dan vind ik het een vrolijk woord. Ik weet nog toen ik zelf op school zat, de juf mij wel eens een pienter meisje/jongen noemde als ik het goede antwoord wist. Maar ik weet nog niet goed wat het woord betekent. Hebben jullie een idee

DDU	waar het woord mee te maken heeft? Wat denken jullie? Denk zelf even na en overleg daarna met je maatje waar het woord 'pienter' mee te maken kan hebben." Geef de leerlingen de mogelijkheid om eerst zelf na te denken en daarna uit te wisselen met het maatje. Geef via het trekken van een lollystokje een beurt. Waardeer actief luistergedrag met 10 punten voor het team. "Jij en je maatje denken dat het met goed nadenken/intelligentie/slimheid te maken heeft. Dat ga ik op de woordmuur schrijven. Nu die andere twee woorden: 'de manieren' en 'fleurigs'. Bespreek met je maatje wat je weet van deze twee woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben." Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) het actief luistergedrag en leg uit dat het team daarom de punten krijgt. Noteer de suggesties op de woordmuur.
///	
DDU	
///	
→	4. Modeling. Doe de denkstappen even kort voor als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden.

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen woorden verhelderen en hun maatje/team helpen door het geven van tips.

	1. Modeling. "Vandaag gaan jullie bladzijde 5 t/m 8 lezen. Ik ga de eerste bladzijde lezen en elke keer als ik een woord niet kan lezen, moet ik iets doen. Maar wat was dat ook al weer? Ik moet stoppen en op mijn spiekbrieven kijken wat ik kan doen om het woord te verhelderen. Luister goed naar het verhaal en naar wat ik allemaal doe. Ik zie gelijk al een lastig woord. In de eerste zin staat een gek woord, er staat 'vlas-sig'? Dat is raar. Ik snap het niet dus ik plak een memo. Ik ga even kijken op mijn spiekbrieven. Hier staat dat ik het nog een keer moet lezen. Ik probeer het: vlassige: Ik kan het woord wel lezen, maar ik begrijp niet wat er staat. Ik laat mijn memo zitten, misschien dat mijn maatje mij straks kan uitleggen wat het woord betekent. Voordat ik dit aan mijn maatje vraag ga ik eerst verder met lezen." Lees de eerste bladzijde voor en model ook nog de woorden 'brem' en 'giechelig'. Lees daarna de bladzijde nog een keer helemaal voor.
	2. Zelfstandig lezen: bladzijde 5 t/m 8. "Lees deze bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen dan stop je, plak je een memo en kijk je op de spiekbrieven hoe je het woord kunt verhelderen."
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	werkschrift, klaaropdracht les 1/woordbon (facultatief)
	3. Maatjeswerk. "Nu ga je met je maatje de woorden oplossen die je zelf niet hebt kunnen verhelderen. We doen dit weer net als vorige keer, we geven elkaar een tip en we zeggen niet voor."
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	werkschrift, klaaropdracht les 1/woordbon (facultatief)
	4. Verhelderen team/groep: bladzijde 5 t/m 8.
tijd	<u>5 minuten</u>
///	Samenwerkvaardigheid bereikt: geef punten

DUOLEZEN EN SAMENVATTEN

1. Modeling. "We gaan vandaag ook samen met ons maatje lezen. Dat doen we om en om. Als een maatje klaar is dan vraagt het andere maatje: 'Kun je vertellen waar deze bladzijde over gaat?' en dan moet het maatje dat de bladzijde gelezen heeft vertellen wat hij of zij gelezen heeft. Ik ga dat even voordoen met iemand (*kies een leerling uit*). Ik ga eerst lezen en mijn maatje helpt mij door aan het einde te vragen wat ik gelezen heb." **Lees bladzijde 6 en laat het maatje vragen waar de bladzijde over gaat.** "Deze bladzijde gaat over de Heks die haar hoed is verloren. Ze wil hem terug en vliegt naar beneden en vindt haar hoed. Heb ik dat goed verteld, maatje? Mijn maatje moet nu zeggen dat niet de heks de hoed heeft gevonden, maar iemand anders. Mijn maatje zegt dat ik de laatste regels nog een keer moet lezen." **Lees de laatste regels nog een keer.** "Ik zie het al, de hond heeft de hoed gevonden. Nu mag jij lezen maatje!"

2. Duolezen: bladzijde 6 en 8. “Leg één boek in het midden. Het eerste maatje leest hardop bladzijde 6 en het andere maatje luistert goed en helpt als het even wat moeilijk gaat. Als het maatje klaar is met het lezen dan vraagt maatje 2: ‘wat gebeurde er op deze bladzijde?’ en luistert hij goed naar het antwoord. Daarna leest maatje 2 bladzijde 8 en helpt maatje 1. Als je allebei klaar bent, lees je deze twee bladzijden nog een keer, maar dan begint maatje 2 met het lezen.”

///

Geef punten voor goede samenwerking.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

DDU

1. Voorspelling. “Aan het begin van de les heb je een voorspelling gedaan over het soort boek en over het thema. Nu heb je al een stuk gelezen. Er is iets opvallends met de tekst. Overleg met je maatje wat jullie is opgevallen tijdens het lezen.” **DDU. Geef leerlingen tijd om na te denken en geef een aantal leerlingen de beurt.** “Het is niet zomaar een prentenboek, maar een prentenboek op rijm.”

2. Woorden van de week. “Elk team krijgt één woord van de dag. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen, gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op drie verschillende manieren:

1. tekenen van het woord
2. uitbeelden van het woord
3. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..).”

GH

///

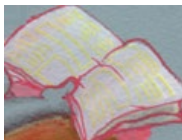
Geef elk team een woord van de dag (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.

terugblik

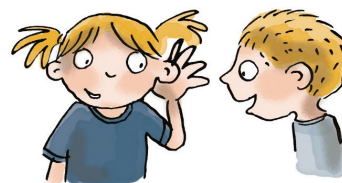
- samenwerking
- voorspellen
- woorden van de week
- lezen en verhelderen

vooruitblik

- woorden van de week
- samenvatten
- lezen en verhelderen

Les 2

- Samenwerk vaardigheid:** - Actief luisteren.
- Lesdoel:** - De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten.
- Materialen:**
- Stap maar op mijn bezemsteel, blz. 9 t/m 12
 - werkschrift, klaaropdracht les 2
 - picto's met wie, wat, waar, begin, afloop en probleem

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- voorspellen
 - woorden van de week
 - lezen en verhelderen
- vooruitblik**
- woorden van de week
 - samenvatten
 - lezen en verhelderen

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de middelste drie woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

“Net als de vorige keer gaan we vandaag oefenen met onze woorden van de week. Deze woorden staan op de bladzijden die we vandaag gaan lezen.”

1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.

2. Woordmuur. “Vandaag gaan we kijken wat we van de middelste drie woorden weten.

Besprek met je maatje wat je weet van deze drie woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.” **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) het actief luistergedrag en leg uit dat het team daarom de punten krijgt. Noteer de suggesties op de woordmuur.**

3. Modeling. Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

DDU
///
→

SAMENVATTEN: WIE, WAT, WAAR, BEGIN, AFLOOP, PROBLEEM EN OPLOSSING

Doel: De leerlingen kunnen een tekst samenvatten.

tip *Bepaal zelf of alle picto's in één keer worden ingezet. Geeft het hoofdstuk geen duidelijk antwoord op de vraag, dan kunt u ervoor kiezen om één of twee picto's achterwege te laten. Als meerdere leerlingen moeite hebben met het beantwoorden van de vraag, doe dit onderdeel dan hardop denkend voor.*

1. Leg uit dat elk team een andere vraag gaat beantwoorden. “Om goed te begrijpen waar een verhaal over gaat is het handig soms even stil te staan bij wat je al gelezen hebt. Over wie ging het, waar gebeurde het, hoe begint het stukje dat je hebt gelezen en hoe liep het af. Hoe meer van deze vragen je kunt beantwoorden, hoe beter je weet waar het verhaal over gaat. Ieder team krijgt van mij een vraag en terwijl ik de bladzijde voorlees moet je goed luisteren of je het antwoord op jullie teamvraag hoort.”

Deel de picto's uit; wie/wat/waar/begin/afloop/probleem/ oplossing.

Lees bladzijde 8 voor.

2. Modeling. Model tijdens het voorlezen welke aanwijzingen je hebt gevonden in de tekst om antwoord te kunnen geven op de vraag van één of meerdere picto's. **Bijvoorbeeld:** “Het verhaal eindigt met de heks die schreeuwt dat haar strik loslaat. Dit kan ik ook zien op de tekening. Maar als ik kort samenvat wat er gebeurd is, dan is dit bijna hetzelfde. Namelijk dat

de heks op haar bezemsteel vliegt en haar strik loslaat en naar beneden valt. Soms is het zo dat het antwoord op verschillende vragen (bijna) hetzelfde is.” **Doe dit onderdeel hardop denkend voor.**

3. Opdracht. Laat de leerlingen met elkaar overleggen en komen tot een teamantwoord.

GH **4. Uitwisselen met de groep.** Zet op het digibord de ‘Verhaalkaart’ klaar (website Success for All/algemene materialen/lesmateriaal: verhaalkaart-met wat). Kies een nummer voor de beurt. Laat degene kort het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord. Schrijf de antwoorden mee op het digibord.

→ tip *Vraag af en toe even na aan een ander teamlid of dit echt het teamantwoord is.*

5. Samenvatten. Als ieder team een antwoord heeft gegeven, vat dan de hele tekst kort samen.

tip *Zie handleiding: ‘Antwoorden bij de picto’s’.*

/// Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen woorden verhelderen en helpen hun maatje/team door het geven van tips.

1. Uitleg. “Jullie gaan straks verder lezen. Maar eerst lees ik bladzijde 8 nog een keer en elke keer als ik een woord niet kan lezen dan stop ik.” **Lees bladzijde 8 tot ‘grinnikend’.** “Ik moet een memo plakken en op mijn spiekbrieven kijken wat ik kan doen om het woord te verhelderen. Welke tip kan mij nu het beste helpen? Kijk allemaal op jullie spiekbrieven en overleg met je maatje welke tip mij het beste kan helpen.” **DDU en geef willekeurig een beurt.** “Jullie zeggen in stukjes hakken. Het eerste stukje is ‘grin’ en het tweede ‘ni’ en het derde ‘kend’. Samen is het grinnikend, grinnikend! De zin is: ‘De heks grijnsde grinnikend.’ Dus de heks lachte haar heksenlach! Dank jullie wel!”

DDU

2. Zelfstandig lezen: bladzijde 9 t/m 12. “Lees deze bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen dan plak je een memo en kijk je op de spiekbrieven hoe je het woord kunt verhelderen.”

**tijd
klaar**

10 minuten

werkschrift, klaaropdracht les 2/woordbon (facultatief)

3. Maatjeswerk. “Als je klaar bent met de memo’s verhelderen ga je net als de vorige keer om en om duolezen. Als het maatje klaar is met het lezen dan vraag je wat er op de bladzijde gebeurde en als het antwoord klopt, mag maatje twee gaan lezen.”

**tijd
klaar**

10 minuten

duolezen: bladzijde 10 en 12 om en om lezen en samenvatten

4. Verhelderen team/groep: bladzijde 9 t/m 12.

tijd

5 minuten

///

Samenwerkvaardigheid bereikt: punten

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

1. Woorden van de week. “Elk team krijgt één woord van de dag. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen, gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op drie verschillende manieren:

1. tekenen van het woord

2. uitbeelden van het woord

3. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..).”

GH

Geef elk team een woord van de dag (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.

///

terugblik

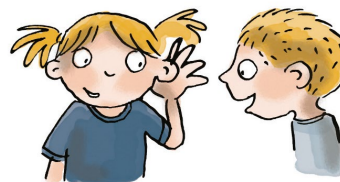
- woorden van de week
- samenvatten en verhelderen
- samenwerken en punten

vooruitblik

- woorden van de week
- verhelderen

Les 3

- Samenwerk vaardigheid:** - Actief luisteren.
- Lesdoel:** - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week.
- Materialen:** - Stap maar op mijn bezemsteel, blz. 13 t/m 19
- werkschrift, klaaropdracht les 3
- kopieerblad, les 3

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik** - woorden van de week
- samenvatten en verhelderen
- vooruitblik** - verhelderen
- woorden van de week

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de laatste drie woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

“Net als de vorige keer gaan we vandaag oefenen met onze woorden van de week. Deze woorden staan op de bladzijden die we vandaag gaan lezen en misschien weten we al een beetje wat de woorden betekenen.”

1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.

2. Woordmuur. “Vandaag gaan we kijken wat we van de laatste drie woorden weten. Het eerste woord is ‘gitzwart’. Zo zwart als git, maar wat is git? Dat woord ken ik niet. Maar misschien hebben jullie wel een idee wat ‘gitzwart’ betekent. De andere twee woorden zijn: ‘het moeras’ en ‘briesend’. We hebben vandaag echt moeilijke woorden. Bespreek met je maatje wat je weet van de woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.” **Geef tijd voor overleg over de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) als de leerling goed weergeeft wat besproken is en leg uit dat de punten verdiend zijn omdat ze goed naar elkaar hebben geluisterd. Noteer de suggesties op de woordmuur.**

3. Modeling. Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen woorden verhelderen en helpen hun maatje/team door het geven van tips.

1. Modeling. “Ik ga eerst bladzijde 13 lezen en elke keer als ik een woord niet kan lezen dan stop ik.” **Lees bladzijde 13 tot het woord ‘cadeautje’.** “Ik moet een memo plakken en op mijn spiekbrief kijken wat ik kan doen om het woord te verhelderen. Welke tip kan mij nu het beste helpen? Ik kijk op mijn spiekbrief welke tip mij het beste kan helpen. Ik denk in stukjes hakken. Het eerste stukje is ‘ca’ en het tweede ‘deau’ en dan komt ‘tje’. Samen is het cadeau-tje, cadeautje! Ik kan nu verder lezen.” **Lees de eerste bladzijde voor en model eventueel ook nog andere woorden.**

2. Zelfstandig lezen: bladzijde 13 t/m 19. “Lees de bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen dan plak je een memo en kijk je op de spiekbrief hoe je het woord kunt verhelderen.”

10 minuten

werkschrift, klaaropdracht les 3/woordbon (facultatief)

3. Maatjeswerk. “Als je klaar bent met de memo’s verhelderen ga je net als de vorige keer om en om duolezen. Als het maatje klaar is met het lezen dan vraag je wat er op de bladzijde gebeurde en als het antwoord klopt, mag maatje twee gaan lezen.”

10 minuten

klaar duolezen: bladzijde 18 en 19 om en om lezen en samenvatten
4. Verhelderen team/groep: bladzijde 16 t/m 19.
 tijd 5 minuten
 /// **Samenwerkvaardigheid bereikt: punten**

VLOEIEND LEZEN: ZONDER FOUTEN EN MOOI OP TOON

Doel: De leerlingen leren lezen zonder fouten en haperingen, gebruikmakend van leestekens.

1. Uitleg. "Vandaag gaan we oefenen met vloeiend lezen. Ik ga aan jullie laten horen hoe dat gaat." Lees **bladzijde 19 vloeiend voor (zonder haperingen en met intonatie)**. "Ik ga hetzelfde stukje weer lezen, maar nu doe ik het anders. Let goed op wat ik anders doe." Lees de **bladzijde hakkend en met fouten voor. Geef een paar beurten**. "Ik maakte leesfouten en ik las het hakkend voor. Nu lees ik de tekst nog een keer, maar ook nu gaat het niet helemaal goed." Lees de **tekst voor maar nu zonder intonatie**. "Wat ging er nu niet helemaal goed?" Geef een paar beurten. "Ik las het nu saai voor en het was niet spannend om naar te luisteren. Vloeiend lezen betekent dus dat je achter elkaar door leest zonder fouten, maar dat je de tekst ook mooi op toon leest. Om dit te kunnen moet je eerst oefenen en zorgen dat je alle woorden goed kunt lezen."

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. afbeeldingen.

GH ///

1. Verhelderen. "Er is iets opgestegen uit de blubber, maar wat zou het zijn? Denk eerst zelf even na en overleg met je team. Zorg ervoor dat iedereen het antwoord kan geven want iedereen kan de beurt krijgen." **GH + beurt.** "De vrienden van de heks vormen samen het monster."

2. Woorden. "Nu gaan we met alle woorden nog even oefenen, zodat we de woorden en hun betekenis goed kunnen onthouden. Dat doen we met afbeeldingen, met plaatjes. Kijk goed na de plaatjes en kies een woord van de week dat het best bij het plaatje past. Doe dit eerst zelf." Geef tijd voor het maken van het werkblad. "Vergelijk nu met je maatje of jullie dezelfde antwoorden hebben." (facultatief: Geef de tijd voor overleg, laat de maatjes overleggen welk woord het best past bij het plaatje.) Laat de leerlingen per plaatje steeds hardop het antwoord geven. Ga naar het volgende woord als iedereen hetzelfde antwoord geeft. Als de leerlingen verschillende antwoorden geven, model de denkstappen die de leerlingen moeten maken om tot het goede antwoord te komen. Geef punten.

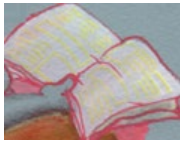
///

terugblik

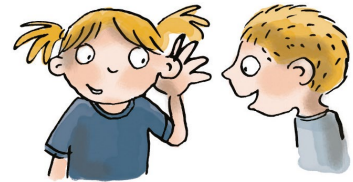
- woorden van de week
- verhelderen
- punten en feedback

voorblik

- toets
- boekenclub en logboekje (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

Les 4

Samenwerk - Actief luisteren.

vaardigheid:

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - Stap maar op mijn bezemsteel, blz. 21 t/m 25
- weektoets les 4
- ABCD blad met wasknijper per leerling

Facultatief:

- Tips en Tops
- logboekje
- werkschrift les 4
- kopieerblad 'vloeiend lezen'
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - vloeiend lezen

- woorden van de week

vooruitblik - toets

- boekenclub (facultatief)

- woordrijtjes (facultatief)

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan in overleg met maatje/team of via de woordmuur.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.

2. Uitleg. "Vandaag gaan we een toets maken. De vragen gaan over de woorden van de week en over de tekst. Pak je toetsboekje en neem weektoets les 4 voor je. Ik ga de vragen allemaal voorlezen, zodat jullie weten welke vragen er zijn." **Lees de vragen voor en leg indien nodig een vraag uit.** "Bij elke vraag moet je eerst alle antwoorden lezen en dan het goede antwoord kiezen. Om die letter zet je een rondje. Om de vragen goed te kunnen beantwoorden moet je bladzijde 21 t/m 25 lezen."

3. Zelfstandig lezen. "Nu gaan jullie eerst bladzijde 21 t/m 25 lezen en daarna maak je vragen in je toetsboekje."

tijd 30 minuten

klaar oefenen van de woordrijtjes

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag opgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Oefen dit eventueel.** **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**

tijd 10 minuten

→ Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.

FACULTATIEF: LEESPLEZIER → LOGBOEKJE EN BOEKENCLUB

Doel: De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.

1. Logboekje. “Om goed te leren lezen is het belangrijk dat je niet alleen op school leest, maar ook thuis leest. Als je thuis iets hebt gelezen, bijvoorbeeld een stukje uit een leesboek of uit een stripboek, dan kun je een opdracht maken uit je leeslogboekje. Iedere week kun je kiezen uit twee opdrachten. Je moet er altijd ééntje maken. Vandaag ga je samen met je maatje/team de opdracht bespreken die je hebt gemaakt. Je vertelt om de beurt wat je deze week hebt gelezen en welke opdracht je hebt gemaakt.”

tijd 10 minuten

tip *Observeer of de maatjes goed overleggen en of iedereen een opdracht gemaakt heeft.*

/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

tip *Besprek eventueel alvast de opdrachten voor volgende keer.*

tip **2. Boekenclub.** *Als een leerling geen boek van thuis mee heeft, kan het ook een stukje lezen uit het stilleesboek van school.*

“Vandaag is de boekenclubdag. ... en.... en... (noem de namen van de leerlingen) gaan een stukje voorlezen uit hun boek. Ik ga jullie nog even uitleggen hoe we dat gaan doen. Eerst lees je het stukje tekst dat je gekozen hebt voor aan je teammaatjes. Als je klaar bent met het lezen, gaan zij jou tips geven.”

3. Opdracht: Voorlezen en geven van Tips & Tops. “Als de lezer klaar is met voorlezen, dan vullen de teamleden de Tips en Tops in en daarna bespreek je met elkaar de Tips en de Tops.”

tijd 10 minuten

Observeer of de teamleden goed overleggen en samenwerken. Geef punten als de teamleden elkaar goed helpen.

///

4. Voorlezen aan de groep. Geef de leerlingen die dat willen de tijd om hun stukje voor te lezen. “Ik ben benieuwd welke tips en tops jouw team jou gegeven heeft.” **Geef de teams de tijd om te overleggen en hun antwoord te geven.** “Ik ben echt trots op jullie, niet alleen kunnen jullie al prachtig lezen, jullie helpen elkaar ook om steeds beter te worden.”

/// **Geef punten.**

tip *De leerlingen die voorgelezen hebben kunnen de Tips & Tops van hun teammaatjes krijgen. Dit kunnen ze thuis laten zien en/of als herinnering gebruiken bij vloeiend lezen.*

FACULTATIEF: WOORDCATEGORIE → WOORDEN MET -AAI,- OOI EN -OEI

Doel: De leerlingen kunnen woorden met aai, ooi en oei correct en vloeiend lezen.

1. Uitleg. “Deze week lezen we woorden met -aai, -ooi of -oei. Aai spreek je uit als aaj, ooi als ooj en oei als oej. In de zin ‘Toen klonk er uit een boom een geweldig lawaai: is dit wat je zoekt zei de knalgroene kraai?’ (bladzijde 9). Hier zit een aai- woord in. Welk woord is dat? Denk na en overleg daarna met je maatje om welke woorden het gaat.” **DDU.** “In het eerste rijtje staan woorden met -aai, -ooi en -oei en in het laatste rijtje staan de lastige woorden van de hoofdstukken die we deze week gelezen hebben. Als je daarmee klaar bent lees je samen met je maatje de woordenlijst van les 4.”

DDU

2. Lees de woorden van het werkschrift hardop voor. Lees ze daarna in koor.

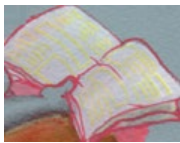
3. Maatje 1 leest hardop de rijtjes, maatje 2 houdt de tijd bij en controleert of de woorden goed gelezen worden. Na een minuut wisselen van beurt.

tip *Geef een leerling de beurt om een minuut lang de woordjes te lezen.*

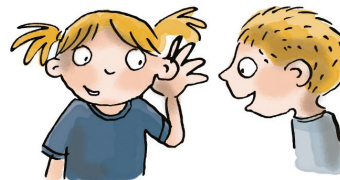
→ **Noteer welke leerlingen de rijtjes vloeiend en correct kunnen lezen (vloeiend lezen).**

AFRONDING

terugblik - toets
- boekenclub en logboekje (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)
- punten en feedback
voorblik - schrijfpdracht

Les 5

Samenwerk vaardigheid: - Actief luisteren.
Lesdoel: - De leerlingen kunnen een recept schrijven voor een toverspreuk.

Materialen: - Stap maar op mijn bezemsteel, blz. 21 t/m 25
- werkschrift, les 5
- kopieerblad schrijfpdracht, les 5
- Brain Game nr. 4

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- boekenclub en logboekje (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)
vooruitblik - schrijfpdracht

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kennen de betekenissen van de woorden van de week.

1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en herwaarderen.
2. Bespreek de woorden. Geef elk team een woord van de week en laat hen overleggen hoe ze de betekenis van dat woord gaan uitleggen aan de groep.

tijd 5 minuten

GH 3. Noem een nummer en dat teamlid geeft het teamantwoord. Als het teamlid een goed antwoord geeft, dan mag het de teamyell laten horen.

/// Geven van een teamantwoord: punten.

SCHRIJFPDRACHT: RECEPT SCHRIJVEN VOOR EEN TOVERSPREUK

Doel: De leerlingen kunnen een recept voor een toverspreuk schrijven.

1. Uitleg/Voorlezen. "Wat een gek boek hebben we deze week, de heks verliest van alles en ze maakt vrienden. En nu wordt ze aan het einde ook nog door een draak gepakt! Ik lees de laatste bladzijdes nog even aan jullie voor. En dan ga ik de opdracht van vandaag uitleggen." **Lees de bladzijden voor.** "Gelukkig loopt alles goed af met de heks. Dat komt ook omdat ze op het einde een toverdrankje kon maken en een toverspreuk had."

2. Opdracht. "Vandaag ga je een recept voor een toverspreuk schrijven. Jullie gaan eerst bedenken welke ingrediënten er nodig zijn voor in de toverdrank. Daarna bedenk je een mooie toverspreuk. En natuurlijk schrijf je ook wat je dan getoverd hebt.

Eerst schrijf je in je werkschrift een recept in het klad. Bedenk welke ingrediënten je nodig hebt, hoe je de ingrediënten moet mengen, wat voor toverspreuk je uit moet spreken en wat je daarna getoverd hebt. Het klinkt goed als de woorden van de toverspreuk ook op elkaar rijmen. Dus bijvoorbeeld 'Hieperdepieper-derniets' daar is mijn 'superinderuimtefiets'! Straks ga je samen met je maatje je recept verbeteren. Ik schrijf op het bord waar je aan moet denken."

Noteer op het bord: 1. Kies je ingrediënten. 2. Bedenk een spreuk. 3. Wat is er getoverd?

tijd 10 minuten

klaar tekening bij het recept

3. Maatjeswerk. "Ga nu samen met je maatje je recept bekijken. Je gaat met je maatje overleggen hoe je je recept nog beter kunt maken. Misschien moet je woorden anders schrijven of sommige dingen beter uitleggen. Overleg eerst wiens recept je eerst gaat bespreken." **Geef kort tijd voor dit overleg.** "Bespreek het recept van maatje 1. Maatje 2 bedenkt wat hij of zij goed vindt en wat er misschien nog beter kan, dat maatje geeft tops en tips. Daarna bespreek je het recept van het ander. Laat tijdens het overleggen zien dat je actief luistert."

tijd 10 minuten

klaar	tekening bij het recept
///	Observeer of de maatjes goed overleggen, bijvoorbeeld of ze om de beurt praten. Stimuleer het geven van tips en tops. Geef punten voor goede samenwerking.
tijd	4. Netversie. “Nu gaan we de tekst in het net schrijven. Hiervoor krijg je van mij een kopieerblad (kopieerblad schrijfo opdracht, les 5). Denk goed aan de tips die je van je maatje gekregen hebt.”
klaar	<u>10 minuten</u>
	tekening, woordrijtjes oefenen
///	5. Groep. “Dit was onze eerst echte schrijfo opdracht. Ik zag dat maatjes en elkaar goed hielpen. Ze gaven tips aan elkaar en ze luisterden ook goed naar elkaar. Wie van jullie wil zijn recept voorlezen aan de klas?” Geef de leerlingen die dat willen de mogelijkheid om hun briefje voor te lezen. “Jullie hebben je goed aan de opdracht gehouden. Ik hoor allemaal spannende recepten en mooie toverspreuken.” Geef punten aan het team.
→	<i>Noteer in welke mate het de leerling gelukt is om aan de eisen van de stelopdracht te voldoen.</i>

AFRONDING

(Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen op de woordbonnen.)

///	1. Terugblik. “Ik zag teams goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en (noem namen teams) elkaar goed hielpen. We hebben elkaar goed geholpen met het schrijven van toverspreuken. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken.” Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten. “Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen.”
facultatief	2. Schatkist. “In onze schatkist zitten de woordbonnen met zinnen die we als team gemaakt hebben. We maken onze schatkist leeg om ruimte te maken voor de woordbonnen van de volgende keer. Ik heb de woordbonnen allemaal bekeken en ik wil jullie een paar heel mooie zinnen laten horen.”
///	Lees een paar mooie zinnen voor of laat de leerlingen dat doen. Overleg of de zin op de ingeleverde woordbon een complete zin is. Een team kan punten verdienen als de zin compleet is (hoofdletter en punt) en de betekenis van het woord goed op de woordbon zijn ingevuld. Besteed extra aandacht aan de zinnen, doe eventueel hardop denkend voor wat een zin betekenisvol maakt.
	3. Vieren van het resultaat. Bespreek de teamlijsten en laat de leerlingen de punten bij elkaar optellen. Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’.
voorblick	“De volgende keer lezen we een nieuw boek.”

Antwoorden bij de picto's

Les 2

Antwoorden bij de samenvatting	
Picto's	Blz. 8
Begin	De heks vliegt snel naar boven.
Wie	Het gaat over de heks, de hond en de kat.
Wat	De heks vliegt op haar bezemsteel. Haar strik laat los en valt naar beneden.
Waar	Het speelt zich buiten af.
Probleem	Het strikje van de heks laat los.
Oplossing	<i>De oplossing wordt (nog) niet gegeven. De kinderen mogen zelf een gepast antwoord verzinnen.</i>
Afloop	Het eindigt met de heks die schreeuwt dat haar strik los laat.

Antwoorden kopieerbladen

Antwoorden bij de kopieerbladen	
Les 3	Welk woord van de week past het best bij de afbeelding?
Antwoord	<ol style="list-style-type: none"> 1. briesend 2. gitzwart 3. het moeras 4. zij/hij buitelde 5. geen bezwaar 6. angstvallig 7. pientere 8. de manieren 9. fleurigs

Antwoorden toets

ANTWOORDEN TOETS – les 4

‘Stap maar op mijn bezemsteel’ – Julia Donaldson

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4	25	100
Woordenschat	5, 6, 7, 8, 9	20	100
Totaal			200

BL	1	D
	2	C
	3	A
	4	De heks is blij omdat de draak haar laat gaan. (ter beoordeling van de leerkracht)
WS	5	B
	6	D
	7	C
	8	B
	9	Gitzwart betekend dat iets zo zwart is als git. (ter beoordeling van de leerkracht)

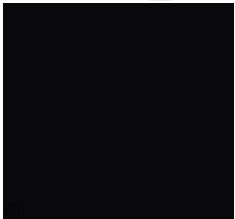

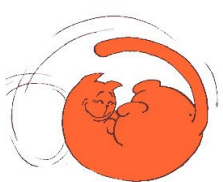

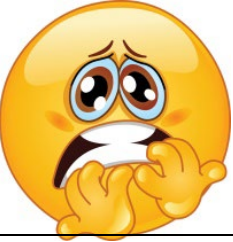

Kopieerbladen
woordenschat en schrijfopdracht

Kopieerblad les 3: 'Stap maar op mijn bezemsteel'

Welk woord van de week past **het best** bij de afbeelding?

1.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
2.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
3.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
4.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
5.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
6.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
7.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

8.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
9.		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

Klaar? Kies een woord hierboven. Maak een tekening dat past bij het woord.

Circumstance	Percentage of Respondents (%)
If someone is attacking you	85
If someone is threatening you	75
If someone is harassing you	65
If someone is insulting you	55
If someone is annoying you	45

Naam:

KOPIEERBLAD | EXTRA

Lined area for writing, consisting of multiple horizontal lines.

Naam leerling

[illegible]

Disclaimer

De inhoud van deze leerkrachthandleiding is het werk van Success for All - Nederland medewerkers van het GION, Rijksuniversiteit Groningen. De inhoud hiervan is vertrouwelijk en mag alleen gebruikt worden door scholen die toestemming hebben vanuit Success for All - Nederland om met het programma te werken.
